

Marijanu Krišlju ob slovesu

Govor na pogrebu

Spoštovani Marijan!

Nedolgo od tega – dve ali tri leta nazaj – sem med brskanjem po knjigarni odkril Tvoje pesmi, Ostrnice. Dvakrat, trikrat sem jih prebral in videl tisto, kar mi je prvič ostalo skrito: komaj vidne žalne nitke so se vlekle čez lepoto verzov. A tak je pač duh pesnikov, sem si mislil. Kmalu po tistem sem Ti ob naključnem srečanju – bilo je zadnje – čestital in povedal, da si me s pesmimi presenetil. »Nekoč moraš dati ven, kar nosiš v sebi,« si rekel. Nič pa nisi rekel o kaki prihodnosti, o delu, in to se mi je zdelo nenavadno. Šele zdaj razumem. Kot šele zdaj razumem Tvoje verze na križu vrh Storžiča. Takrat sem jih le občutil. Vse to je bilo že tiho poslavljanje.

Kdaj se je začelo moje znanstvo s profesorjem Marijanom Krišljem, kot smo ga takrat vsi klicali, niti ne vem, a gotovo je z radijskimi oddajami Odmevi z gora – bilo jih je vsaj 800 – postal ključni posrednik planinske ideje široki javnosti. Skozi njegove oddaje so spregovorili planinci, alpinisti, gorski reševalci, njihove literarne izpovedi je oplemenitil z glasovi dramskih igralcev, planinstvo je postalo kultura za vse. K tem oddajam je povabil tudi mene. Nastalo je petnajst nadaljevanj in te zgodbe so se Marijanu Krišlju zdele dovolj zanimive, da jih je uredil za mojo prvo knjigo Stene mojega življenja. To je bilo leta 1975 in v naslednjih letih je priredil in pomagal izdati podobne knjige še Pavlu Kunaverju, Danilu Cedilniku, Levu Svetku in Dušanu Jelinčiču. Slovenski jezik, slovenske gore, slovenski narod, slovensko planinstvo; to so bile zanj svetinje, ki jim je služil. Napisal je nekaj scenarijev za televizijske »planinske« filme, najbolj znana pa je bila nanizanka V hribih se dela dan, ki je opisovala popotovanja po Slovenski planinski poti, transverzali od Maribora do morja. Pisal je tudi sam, a še v njegovih delih so z njegovimi besedami spregovorili drugi. Prva knjiga z naslovom Mount Everest – Sagarmatha

je bila po radijskih poročilih iz baze pod Everestom sestavljena zgodba o odpravi leta 1979. Odpravi jo je podaril že ob njeni vrnitvi v Slovenijo. Naslednja je bila Zlata naveza, povzeta po pogovorih z Miho Potočnikom o njegovem plezanju z Jožo Čopom in Stankom Tomiškom, za njo pa sta prišli še Gore v ljudeh ter Jakob nad Preddvorom. V letih od 1980 do 1986 je bil urednik Planinskega vestnika.

Sam ni bil alpinist, a najbolj ga je zanimal prav alpinizem – predvsem alpinisti in tisto najgloblje v njih, kar jih žene, preganja in pomirja. Tako je prav ob 20-letnici naše odprave na Everest izšel Lotosov cvet, romanizirana resnična zgodba odprave, skoraj psihoanaliza posameznikov, ki jim je zaradi resničnosti spremenil imena. Mislim, da je mesece ali celo leta poslušal magnetofonske trakove, ki so bili takrat posneti, iz odtenkov glasov sklepal na občutke in čustva, si vse to zapisoval in skušal izluščiti bistvo. »Skrivnost našega življenja je shranjena v biseru v lotosovem cvetu ... In ta biser čuvajo bogovi.« Nemir in hrepenenje »junakov« njegovega Lotosovega cveta sta se naselila tudi v pi-

satelju samem in ga nista izpustila, dokler se skozi venčne liste lotosa ni dokopal do sredine cveta – a prav do bistva, do samega bisera, se v tem življenju pač ne pride. Bi prišel še globlje, če bi bil sam alpinist? Ali pa se mu je – občutljivemu in skrajno kulturnemu človeku – zdelo, da bi mu zunanja grobost pokvarila tisto globljo podobo, ki jo je videl ali slutil v alpinizmu? Morda je le hotel ohraniti svojo svobodo, neodvisnost. Tudi najino dolgo znanstvo je bilo v bistvu veliko prijateljstvo, pa vendar brez dotikov, ki bi bili lahko boleči. Hote ali nehote pa mi je postal merilo za visoko vrednost.

Zares in popolnoma njegove so Ostrnice, z njimi se daje na vpogled – pa tudi tu ne čisto naravnost. Prispodobe, parabole, simboli. Tudi črna noč, minevanje, kazni za pohlep. In odrešitev v naravi, nad njo, v Bogu. Ves čas pa roka ob njem, na katero se opre – da ne bi padel in da ne bi vzletel.

Spoštovani Marijan, zares Tvoje so pesmi, zares Tvoj je Storžič – in Tvoj je križ na njem. Nekoč sem pod večer prišel na vrh, sonce je svetilo že rdeče, mlad par je gledal v dalj, na novem križu sem prebral Tvoj verz: »Križ je tu, za tebe in za mene ... Zamere zemske ni nobene; naj se v razgledu duša razodene, kot v snu!«

Pogledal sem dol v temneče podnožje in Te poklical; kako vesel sem, da sem Te takole srečal, v verzu, ki so ga zlatili zadnji žarki. – Lepo počivaj, dragoceni človek.

*Tone Škarja, podpredsednik
Planinske zveze Slovenije*

Marijan Krišelj

Rojen je bil 15. 8. 1931 na Visokem. Za diplomsko nalogo na slavistiki ljubljanske Filozofske fakultete je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Že kot študent je delal na Radiu Slovenija in tam ostal dobrih 40 let – do upokojitve. Bil je član igralske skupine, nato napovedovalec, novinar, poročevalec, lektor, urednik, mentor in vzgojitelj mladih napovedovalcev, ob tem pa še strokovnjak za radijski govor in izdajatelj strokovnega radijskega časopisa. Ob tem je vse življenje delal v kulturnih društvih domačih krajev. Za slovensko planinstvo je najpomembnejše njegovo delo na radiu. Ustvaril je več kot 800 tedenskih oddaj z naslovom Odmevi z gora in Nedeljska popotniška torba, bil je pisec scenarijev za TV-film V kraljestvu Zlatoroga in nanizanko V hribih se dela dan. Avtorjem besedil iz radijskih oddaj je uredil in pomagal izdati pet knjig, sam pa je napisal dve o odpravi Everesta 79 ter svojo pesniško zbirko. Šest let je urejal Planinski vestnik in si posebno prizadeval za kulturo, lep jezik, leposlovje ter alpinizem in himalajizem. V decembru 2004 ga je PZS odlikovala s svečano listino Planinske zveze Slovenije in le tri tedne pozneje – 4. januarja 2005 – je po daljši boleznii umrl. Pogreb je bil 7. januarja v Preddvoru.

Tone Škarja

Iz knjigarne Konzorcij, Mladinska knjiga

V četrtek, 24. februarja 2005 ob 18. uri nas bo v knjigarni Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana, obiskal STIPE BOŽIČ, avtor knjige SEDAM VRHOVA. Kot sogovornika pričakujemo tudi Vikija Grošlja in Marjana Raztresna. Večer bo avtor popestril z diapozitivi. Vabljeni